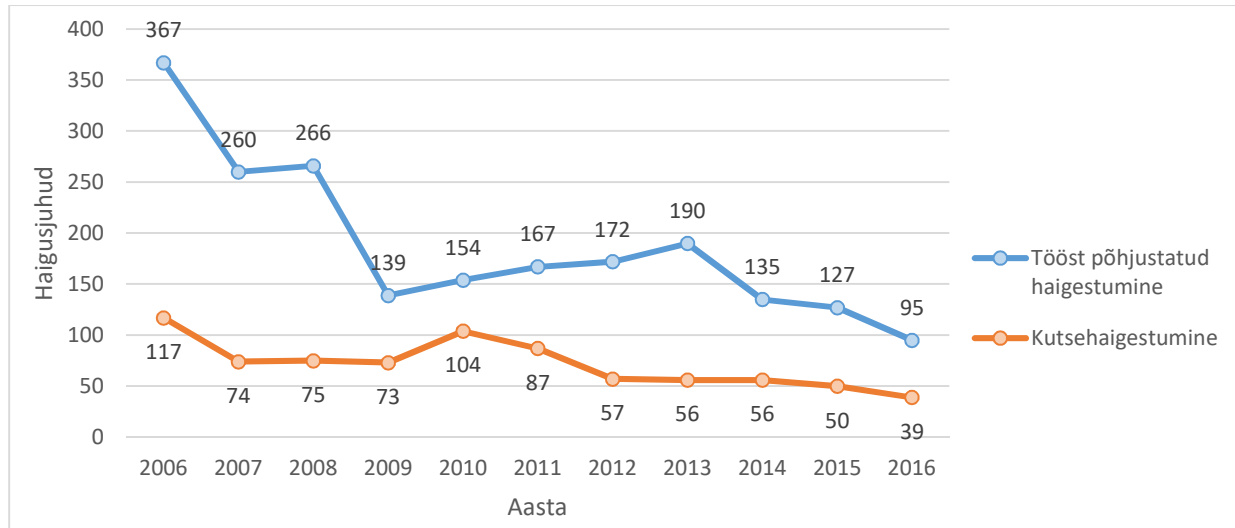


Kutsehaigestumine ja tööst põhjustatud haigestumine 2016. aastal

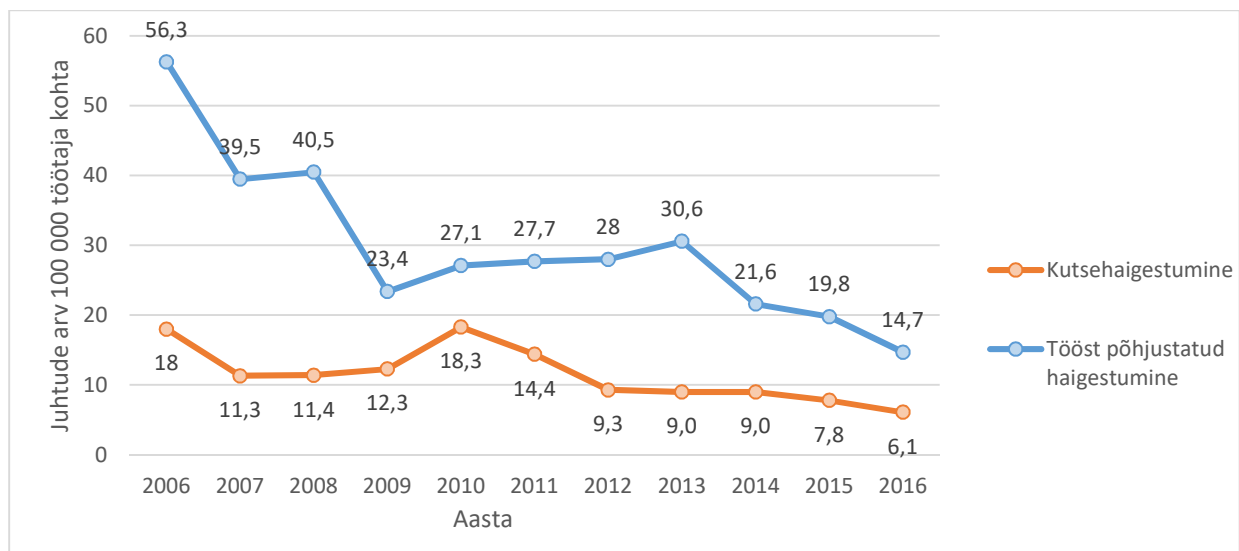
Töetervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel on **kutsehaigus** haigus, mille on põhjustanud kutsehaiguste loetelus¹ nimetatud töökeskkonna ohutegur või töö laad. **Tööst põhjustatud haigus** on töökeskkonna ohuteguri põhjustatud haigus, mida ei loeta kutsehaiguseks. Kutsehaiguse ja tööst põhjustatud haiguse diagnoosib töetervishoiuarst.

2016. aastal registreeriti töetervishoiuarstide poolt Eestis 39 uut kutsehaigus- ja 95 tööst põhjustatud haigusjuhtu (joonis 1).



Joonis 1. Kutse- ja tööst põhjustatud haigusjuhtude arv aastatel 2006–2016.

2016. aastal registreeriti 100 000 töötaja kohta 6,1 kutsehaigusjuhtu ja 14,7 tööst põhjustatud haigusjuhtu (joonis 2).



Joonis 2. Haigusjuhud 100 000 töötaja kohta aastatel 2006-2016.

Statistikaameti andmetel oli 2016. aastal tööga hõivatud 644 600 isikut kokku kõikidel tegevusaladel (EMTAK 2008 järgi tegevusalad) vanuses 15-74 eluaastat.

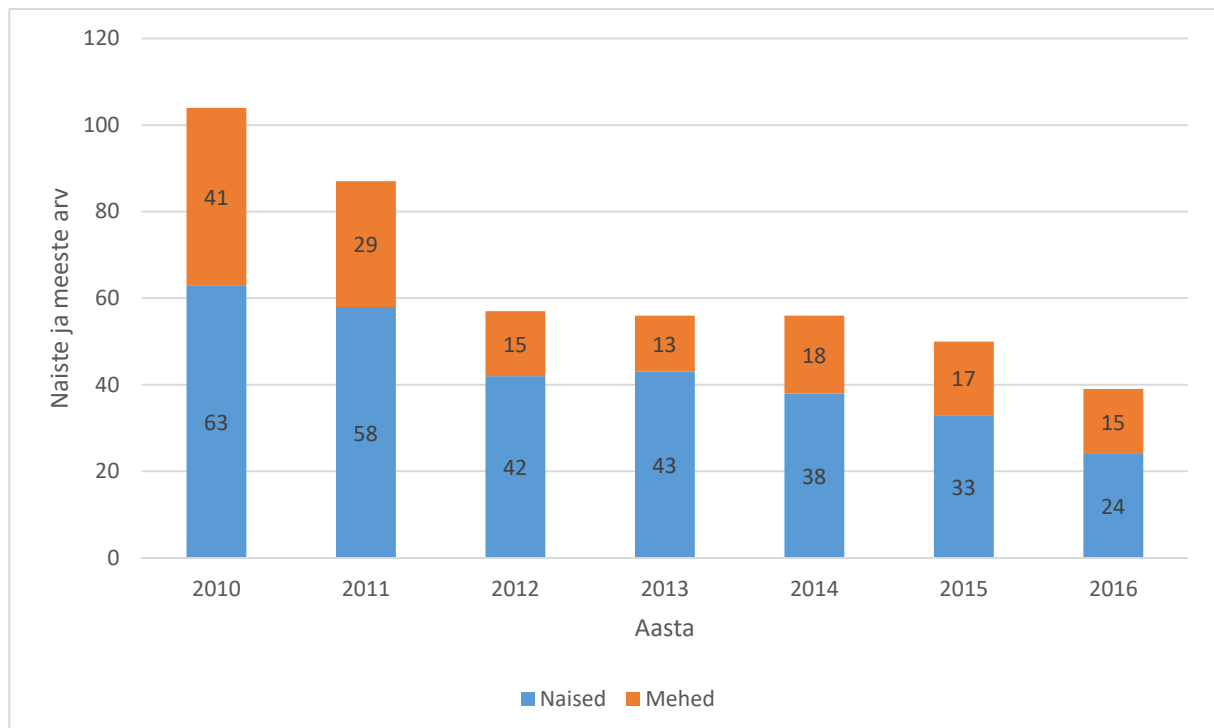
¹ Sotsiaalministri 09.05.2005 määrus nr 66 kutsehaiguste loetelu <https://www.riigiteataja.ee/akt/897867>

Kutsehaigestumine 2016. aastal

Kutsehaiguse diagnoosib töötervishoiuarst, kes teeb kindlaks töötaja tervises seisundi ning kogub andmed töötaja praeguste ja varasemate tööolude ning töö laadi kohta.

Kutsehaigus diagnoositi 2016. aastal kokku 39 isikul, nendest 24 (62%) olid naised ja 15 mehed (38%). Haigestunute keskmine vanus oli 53,7 eluaastat, neist naistel 53 eluaastat ja meestel 55,0 eluaastat. Noorim kutsehaige oli 30-ndates eluaastates (2014. aastal oli selles vanusegrupis neli ja 2015. aastal üks kutsehaige).

Naistel diagnoositakse kutsehaigus sagedamini kui meestel – ka 2016. aastal oli kutsehaigestumisi rohkem naiste hulgas (joonis 3).



Joonis 3. Naiste ja meeste arv kutsehaigestumisel aastatel 2010-2016.

Ametialade lõikes diagnoositi kutsehaigusi enim oskus- ja käsitöölistel, järgnesid seadme- ja masinaoperaatorid ning teenindus- ja müügitöötajad.

Kutsehaigust põhjustavad ohutegurid jagatakse füüsilisteks, keemilisteks, bioloogilisteks, füsioloogilisteks ja psühholoogilisteks. Jätkuvalt moodustasid 2016. aastal suurima kutsehaiguste arvu füsioloogiliste ohutegurite poolt põhjustatud haigused. Füsioloogilistest ohuteguritest saab välja tuua korduvad ja ühetaolised liigutused, tööasendid, raskuste käsitsi teisaldamine ja raske füüsiline töö. Järgnesid keemiliste ohutegurite poolt põhjustatud haigused (viis juhtu). Füüsilistest ohuteguritest töokeskkonnas olid rohkem mõjutud mehed – vibratsioon põhjustas haigestumise kolmel ning müra ühel mehel. Bioloogilised ohutegurid põhjustasid kutsehaigestumise kolmel juhul.

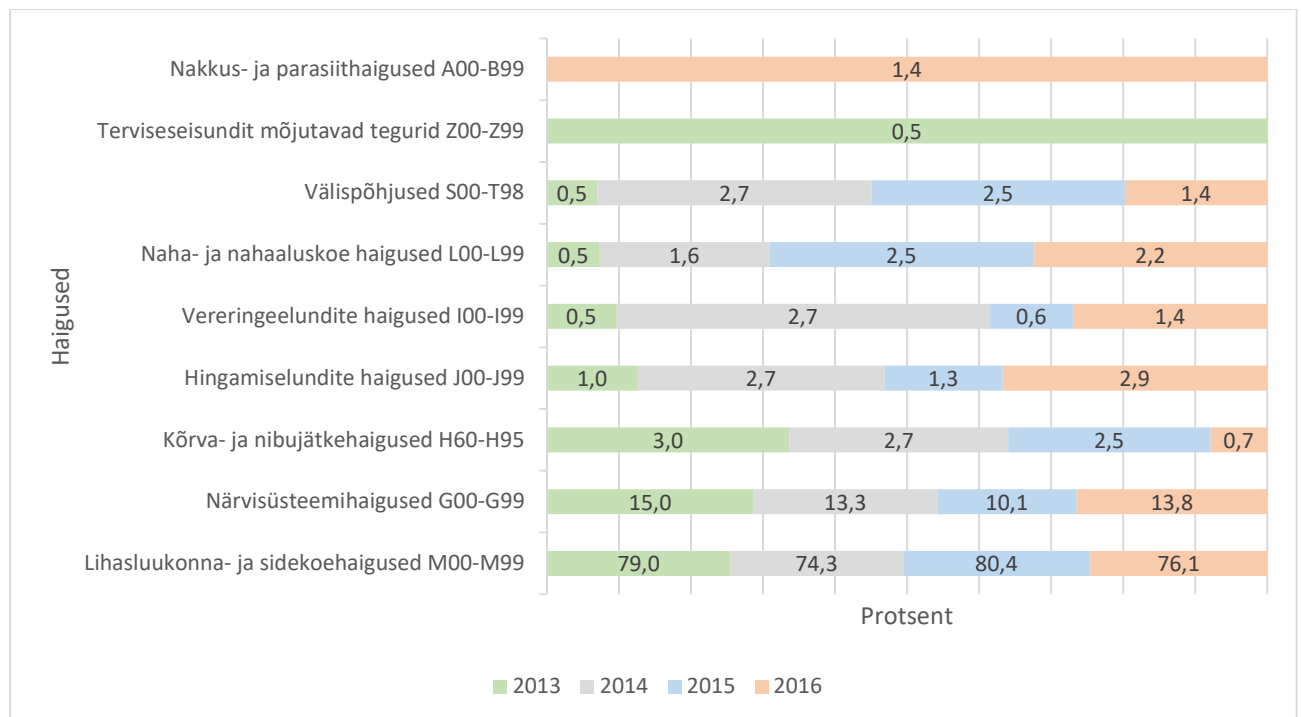
Töötervishoiuarstide poolt diagnoositi 39 isikul kokku 138 haigust/seisundit, see tähendab, et üldjuhul on ühel isikul mitu kutsehaiguse diagnoosi (tabel 1).

Tabel 1. Diagnooside jaotumine ja juhtude arv

Diagnooside arv	Juhtude arv	Diagnoosid kokku
1	8	8
2	1	2
3	9	27
4	9	36
5	7	35
6	5	30
Kokku:		138

2016. aastal oli enim kolme, nelja viie ja kuue diagnoosiga kutsehaigusjuhte.

Kutsehaigestumise korral diagnoositi isikutel enim lihasluukonna- ja sidekoehaiguseid (76,1%), järgnesid närvisüsteemahaigused (13,8%) ning hingamiselundite haigused 2,9%) jm.



Joonis 4. Kutsehaigused aastatel 2012-2016.

Selgitus: jaotis Z00-Z99 on ette nähtud juhtudeks, kui "diagnoosi" või "probleemina" märgitakse muud olukorrad kui jaotistes A00-Y89 klassifitseeritavad haigused, vigastused või välispõhjused.

Aastate lõikes on enim diagnoositud lihasluukonna- ja sidekoehaiguseid, järgnevad närvisüsteemahaigused ning kõrva- ja nibujätkehaigused.

Töötajatel töötervishoiuarstide poolt diagnoositud kutsehaigused on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. Kutsehaiguste diagnoosid RHK-10 järgi aastatel 2013-2016

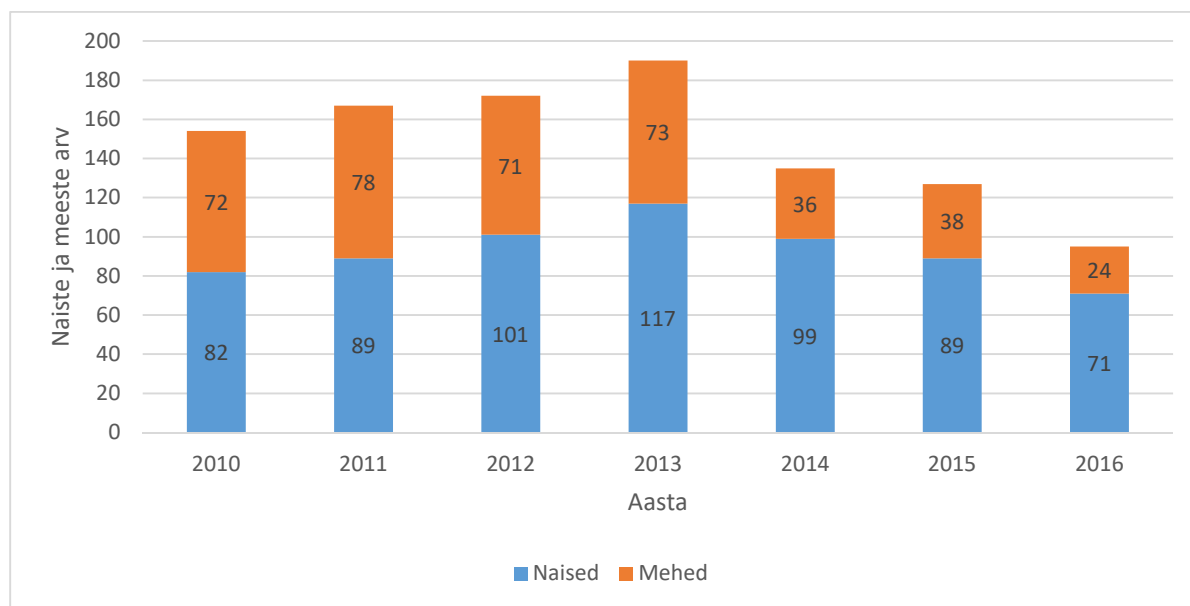
Diagnoos	RHK-10 kood	2013	2014	2015	2016
Teatavad nakkus- ja parasiithaigused	A00-B99	0	0	0	2
Kopsutuberkuloos	A15.0	0	0	0	2
Närvisüsteemahaigused	G00-G99	26	25	16	19
Karpaaltunneli sündroom	G56.0	23	22	15	16
Küünarluu- ehk ulnaarnärvi kahjustus	G56.2	3	3	1	3
Kõrva- ja nibujätkehaigused	H60-H95	5	5	4	1
Müratekkene kuulmisnõrkus	H83.3	5	5	4	1
Vereringeelundite haigused	I00-I99	1	5	1	2
Raynaud' sündroom	I73.0	1	5	1	2
Hingamiseldundite haigused	J00-J99	2	5	2	4
Segatüüpi astma	J45.8	1	2	0	0
Bronhiaalastma	J45.0	1	0	1	0
Krooniline bronhiit	J41.8	0	1	0	0
Muu allergiline riniit	J30.3	0	1	0	1
Raudtolmustus ehk sideroos	J63.4	0	0	1	0
Lihtne krooniline bronhiit	J41.0	0	1	0	0
Orgaanilise tolmu põhjustatud allergiline pneumoniit	J67.7	0	0	0	1
Täpsustamata orgaaniliste tolmu põhjustatud allergiline pneumoniit	J67.9	0	0	0	1
Muud täpsustatud interstitsiaalsed kopsuhaigused	J84.8	0	0	0	1
Naha- ja nahaaluskoe haigused	L00-L99	1	3	4	2
Ärritav kontaktdermatiit	L24	1	0	0	0
Liimainete põhjustatud allergiline kontaktdermatiit	L23.1	0	0	1	0
Muude toimurite põhjustatud allergiline kontaktdermatiit	L23.8	0	1	3	1
Muude kemikaalide põhjustatud allergiline kontaktdermatiit	L23.5	0	2	0	0
Muude toimurite põhjustatud ärritav kontaktdermatiit	L24.8	0	0	0	1
Lihaskonna- ja sidekoehaigused	M00-M99	142	139	127	105
Täiskasvanute Kienböcki tõbi	M93.1	1	0	0	0
Muud polüartroosid	M15.8	5	7	3	2
Liigesevalu	M25.5	17	16	13	12
Nimme ja muude lülivaheketaste haigusseisundid radikulopaatiaga	M51.1	4	2	1	1
Nimmevalu	M54.5	4	6	2	5
Muud sünoviaalkesta- ja kõõlusetupepõletikud	M65.8	6	6	6	5

Rakenduse, ülepingutuse ja survega seotud pehmete kudede muud haigusseisundid	M70.8	32	31	30	23
Öla liiteline liigesekihnapõletik ehk adhesiivne kapsuliit	M75.0	2	0	0	0
Ölavarre pöörjalihaste kõõluskätise sündroom	M75.1	23	19	20	15
Küünarnuki limapaunapõletik e bursiit	M70.2	1	0	0	0
Kodarluu tikkeljätke kõõlusetupepõletik [de Quervain]	M65.4	1	1	1	2
Keskmine põndapealisepõletik ehk mediaalne epikondüliit	M77.0	5	8	9	14
Ölalimapaunapõletik ehk -bursiit	M75.5	2	0	2	0
Muud entesopaatid	M77	4	1	3	0
Kakspealihase kõõlusepõletik ehk tendiniit	M75.2	3	3	1	1
Külgmine põndapealisepõletik ehk lateraalne epikondüliit	M77.1	19	20	19	16
Dorsalgia ehk seljavalu	M54	2	0	0	0
Muud õlakahjustused	M75.8	1	0	0	0
Liigesekõhre muud haigusseisundid	M24.1	1	1	1	0
Liigese muud täpsustatud haigusseisundid	M25.8	1	1	1	0
Sidemete ehk ligamentide haigusseisundid	M24.2	6	8	12	6
Ölanuki kiildumise sündroom	M75.4	1	1	0	0
Muud esmased põidla karpometakarpaalliigese artroosid	M18.1	1	0	0	0
Esmane kahepoolne põidla karpometakarpaalliigese artroos	M18.0	0	1	0	1
Muud teiseseid kahepoolseid põidla karpometakarpaalliigese artroosid	M18.4	0	1	0	0
Esmane generaliseerunud (osteo)artroos	M15.0	0	1	0	0
Muu spondüloos radikulopaatia	M47.2	0	1	0	0
Sünoviaalkesta ja kõõluse muud täpsustatud haigusseisundid	M67.8	0	1	0	0
Plõksuv sõrm	M65.3	0	1	1	0
Kaela lülivaheketta haigusseisund radikulopaatia	M50.1	0	1	0	0
Muud täpsustatud artroosid	M19.8	0	1	2	0
Sünoviit ja tenosünoviit	M65	0	0	0	1
Muude liigete teisene artroos	M19.2	0	0	0	1
Vigastused, mürgistused ja teatavad muud välispõhjuste toime tagajärjed	S00-T98	1	5	4	3
Vibratsiooni toime	T75.2	1	5	2	3
Randmedistorsioon ja -distensioon (-nikastus) ja -venitus	S63.5	0	0	2	0
Tervise seisundit mõjustavad tegurid	Z00-Z99	1	0	0	0
Ortopeediliste liigeseimplantaatide olemasolu	Z96.6	1	0	0	0

Tööst põhjustatud haigestumine 2016. aastal

Tööst põhjustatud haigus diagnoositi kokku 95 isikul, nendest olid 24 (25%) meest ja 71 (75%) naist. Haigestunu keskmine vanus oli 51 eluaastat, meestel 51,6 ja naistel 50,8 eluaastat. Kui vaadelda tööst põhjustatud haigestumist nooremas vanusegrupis, siis tööst põhjustatud haigus diagnoositi kolmel isikul, kes olid 20-ndates eluaastates ja kuuel isikul, kes olid 30-ndates eluaastates.

Tööst põhjustatud haigus diagnoositakse sarnaselt kutsehaigustega sagedamini naistel (joonis 3).



Joonis 3. Naiste ja meeste arv tööst põhjustatud haigestumisel 2010-2016.

Ametid, mille korral tööst põhjustatud haigestumine diagnoositi, olid erinevad. Tööst põhjustatud haigus diagnoositi enim kokkadel, liinitöölistel, klienditeenindajatel, masinajuhtidel, koristajatel, pakkijatel, õmblejatel.

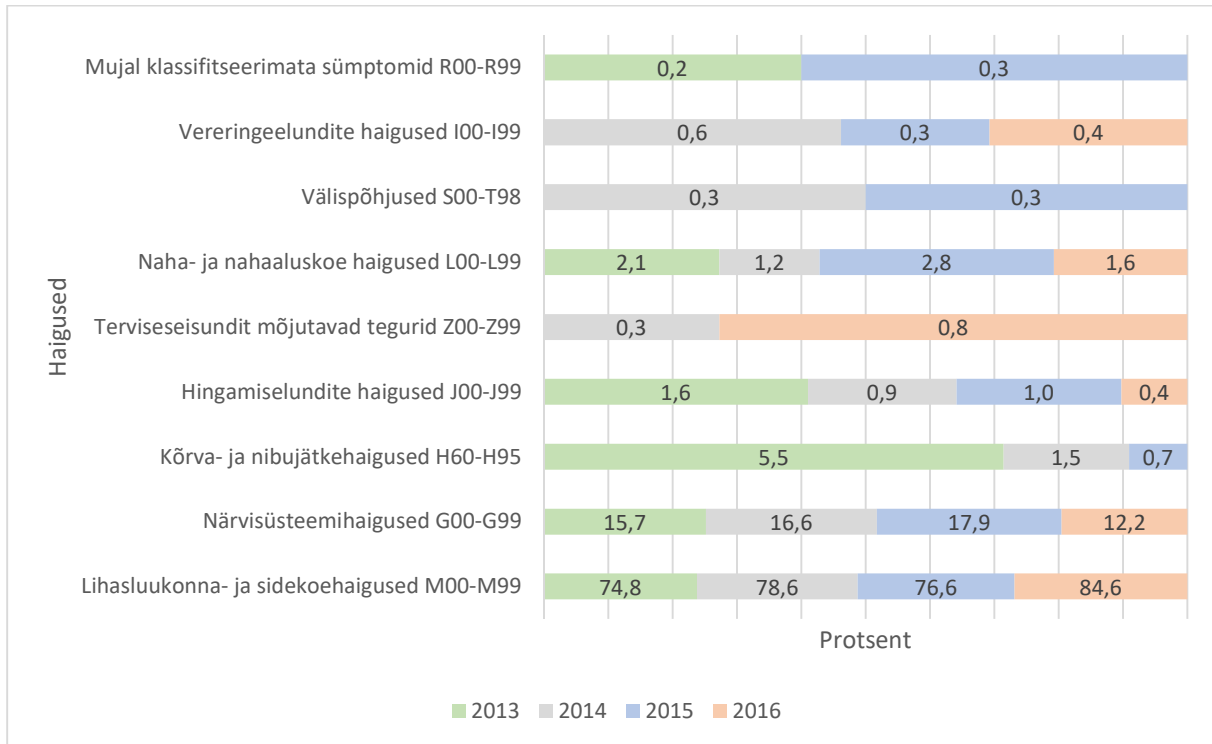
Töötervishoiuarstide poolt diagnoositi 95 isikul kokku 247 haigust, see tähendab, et üldjuhul on isikul mitu tööst põhjustatud haiguse diagnoosi (tabel 3).

Tabel 3. Diagnooside jaotumine ja juhtude arv

Diagnooside arv	Juhtude arv	Diagnoosid kokku
1	24	24
2	26	52
3	22	66
4	14	56
5	7	35
6	1	6
7	0	0
8	1	8
Kokku:	95	247

2016. aastal oli enim ühe, kahe, kolme, nelja ja viie diagnoosiga tööst põhjustatud haigusjuhte.

Töötervishoiuarstid diagnoosisid 2016. aastal tööst põhjustatud haiguste korral enim lihasluukonna- ja sidekoehaiguseid (84,6%), järgnesid närvisüsteemahaigused (12,2%) ning naha- ja nahaaluskoe haigused (1,6%).



Joonis 5. Tööst põhjustatud haigused aastatel 2013-2016.

Selgitus: jaotis Z00-Z99 on ette nähtud juhtudeks, kui "diagnoosi" või "probleemina" märgitakse muud olukorrad kui jaotistes A00-Y89 klassifitseeritavad haigused, vigastused või välispõhjused.

Selgitus: jaotis R00-R99 sisaldab laboratoorsete, kliiniliste või muude uuringutega tuvastatud sümptomeid, tunnuseid ja ebanormaalsusi ning ebamääraseid haigusseisundeid, millele ei saa panna mujal klassifitseeritud diagnoosi.

2016. aastal ei diagnoositud töötajatel tööst põhjustatud haigestumise korral müra- või vibratsioonist põhjustatud haigusi.

Lihaskonna- ja sidekoehaigustest diagnoositi kõige rohkem rakenduse, ülepingutuse ja survega seotud pehmete kudede muud haigusseisundeid, järgnes lihasvalu, õlavarre pöörajahaste kõõluskätise sündroom jm. Närvisüsteemahaigustest diagnoositi jätkuvalt enim karpaaletunneli sündroomi ja küünarlüü ehk ulnaarnärvi kahjustust. Naha- ja nahaaluskoe haigustest diagnoositi enim erinevat tüüpi (ärritavat ja allergilist) kontaktdermatiiti.

Töötajatel töötervishoiuarstide poolt diagnoositud tööst põhjustatud haigused on esitatud tabelis 4.

Tabel 4. Tööst põhjustatud haiguste diagnoosid rahvusvahelise haiguste klassifikatsiooni (RHK-10) koodide järgi

Diagnoos	RHK-10 kood	Diagnooside arv
Närvisüsteemihaigused	G00-G99	Kokku 30
Karpaaltunneli sündroom	G56.0	26
Küünarluu- ehk ulnaarnärvi kahjustus	G56.2	4
Vereringeelundite haigused	I00-I99	Kokku 1
Raynaud' sündroom	I73.0	1
Hingamiselundite haigused	J00-J99	Kokku 1
Muude orgaaniliste tolmude põhjustatud allergiline pneumoniit	J67.8	1
Naha- ja nahaaluskoe haigused	L00-L99	Kokku 4
Pesuainete ehk detergentide põhjustatud ärritav kontaktdermatiit	L24.0	1
Muude kemikaalide põhjustatud allergiline kontaktdermatiit	L23.5	2
Allergiline kontaktdermatiit	L23	1
Lihaskonna- ja sidekoehaigused	M00-M99	Kokku 209
Rakenduse, ülepingutuse ja survega seotud pehmete kudede muud haigusseisundid	M70.8	64
Külgmine põndapealispõletik ehk lateraalne epikondüliit	M77.1	20
Õlavarre pöörajahaste kõõluskätise sündroom	M75.1	32
Liigesevalu	M25.5	43
Nimmevalu	M54.5	11
Keskmine põndapealispõletik ehk mediaalne epikondüliit	M77.0	12
Kooljaluu ehk ganglion	M67.4	1
Sünoviit ja tenosünoviit	M65	1
Sidemete ehk ligamentide haigusseisundid	M24.2	4
Täiskasvanute Kienböcki tõbi	M93.1	1
Nimme ja muude lülivaheketaste haigusseisundid radikulopaatiaga	M51.1	2
Muud entesopaatid	M77	2
Muud meniski kahjustused	M23.3	1
Muude liigeste esmane artroos	M19.0	1
Muud sünoviaalkesta- ja kõõlusetupepõletikud	M65.8	3
Lihasevalu ehk müalgia	M79.1	1
Kodarluu tikkeljätke kõõlusetupepõletik [de Quervain]	M65.4	1
Küünarnuki limapaunapõletik ehk -bursiit	M70.2	1
Muud artroosid	M19	1
Õla liiteline liigesekihnapõletik e adhesiivne kapsuliit	M75.0	1

Kakspealihase kõõlusepõletik ehk tendiniit	M75.2	1
Muud teisesed koksartroosid	M16.7	1
Dorsalgia ehk seljavalu	M54	2
Õlalimapaunapõletik ehk -bursiit	M75.5	1
Õlanuki kiildumise sündroom	M75.4	1
Terviseseisundit mõjutavad tegurid ja kontaktid terviseteenistusega	Z00-Z99	Kokku 2
Töoga seotud muu füüsiline ja vaimne pingeline	Z56.6	1
Ortopeedilise liigeseimplantaatide olemasolu	Z96.6	1